

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Leto (año) XXX, 1

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

marec (marzo) 1983

Ljubimo razlike!

V samem človeku je sila razlik genetsko določena, medtem ko je sila združevanja le pridobljena, pa čeprav je socialno in individualno nujna. Prav zaradi tega je v nas sila razlik močnejša od sile združevanja. Lahko bi jo nazivali kot nagonsko. Veliko prej opazimo na sočloveku razlike kot pa enakosti.

Vse te razlike pa ustvarjajo v nas občutek strahu ali nezaupanja ali razočaranja, nikoli pa ne občutka zadovoljstva, veselja. Pogosto slišimo reči: „Škoda, da nisem tak kot oni!“ ali kaj podobnega. Le redke so odkrite izjave: „Kako sem vesel, da sem različen od tebe!“ In vendar, samo s pomočjo razlik lahko dopolnujemo drug drugega.

Pogost pojav, s katerim se moramo soočiti, pa je pojav degeneracije ene ali druge od teh sil. Če degenerira prva (sila razlik), nastane kaos, anarhija, neurejenost, popolna zmeda. Če se pa to zgodi drugi (sili združevanja), nastane egoizem, samozadovoljstvo, ki se potem odraža v vseh plasteh našega življenja. Degeneracija sile združevanja izrodi nezdravo težnjo k uniformiranosti, k odpravljanju razlik. To je tudi gibalno vseh utopičnih socialistov, težnja Marxa samega in vseh teoretikov vzhodne demokracije. Največja napaka teh mislecev je ta, da ne računajo z razlikami, ki vladajo v svetu, oziroma težijo za odpravo razlik, kar je pa naravno nemogoče. Z odpravljanjem razlik ne bomo povečali sreče med ljudmi, kajti da dosežemo to, bomo morali nujno nastopiti s silo proti nekaterim članom skupnosti in ta pritisk bo prav gotovo samo povečal jarek razlik. Ljubezen in strpnost do bližnjega se odražata v iskanju tistega, kar nas združuje, in v dopuščanju različnosti drugega.

Marijan Kravos
Mladika 1982/10.

novo meddobje

KO je stavec v tiskarni začel postavljati prve vrste pričujočega Glasa, je bila že dotiskana zadnja številka XVIII. letnika Meddobja. Skupaj bosta MEDDOBJE in GLAS prišla v roke naročnikom. Kakorkoli že, to naj bo poročilo o novem Meddobju, ki je izšlo proti koncu marca 1983.

Španski uvodnik "Como protagonistas de la historia" (Kot protagonisti zgodovine) je s tehtnimi besedami zapisal Pavel Fajdiga. Izdajo odlikuje slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja predavanje, ki ga je imel na 12. kulturnem večeru SKA ob priliki svojega obiska v Argentini. Predavanje nosi naslov *Odnos vere in kulture v izseljenstvu* in zadeva poglobljena vprašanja zdomčevega življenja v tuji zemlji ter ohranjanja njegove kulture in vere.

France Papež je tokrat sodeloval s pesmijo *Moji ljudje*. Svoj bivanjski položaj izraža v vzdušju hvaležnosti in neizrekljivo skrivnostnega odnosa do soljudi. Meddobje XVIII je pravzaprav že osmi letnik revije, ki ga Papež pripravlja kot njen glavni urednik.

Vinko Beličič zaključuje vrsto črtic pod naslovom *Slovo od puste dežele*, v tej številki: Povratnik, Silvestrovo in Beg od Saturnalij. Preteklost in sedanost, lirsko razpoloženje in pereča stvarnost so postavljeni v resnični prostor, ki živi v polnosti dogajanja in lepi kompozicijski ureditvi.

Dr. Tine Debeljak je znan po svojih kvalitetnih prevodih del iz svetovne literature, predvsem slovanskih jezikov, To pot je prevedel Jana Lechona *Jasnogorski Gospé*.

V *Primitivnem in modernem pojmovanju zgodovine* je Peter Breznik predstavil glavne nazorske interpretacije zgodovine.

Glavni literarni prozni prispevek je o. Jožeta Cukaleta novela *Jezne ulice*, ki je zaslužila prvo nagrado na leposlovnem natečaju SKA v spomin na Valerijo Pippovo. V pričujočem Glasu objavljamo pogovor z avtorjem ravno o tej noveli in o njegovem delovanju misijonarja in pisatelja.

Leva Detela *Govor v temi* je prav to – govor, namenjen Slovincem v matični domovini. Detela prikazuje slovensko kulturno stvarnost, kakor jo sam vidi, „v preciznem, jasnem, skorajda neprizadeto hladnem jeziku“ ter dokazuje neizčrpno iznajdljivost v ironičnem obračunu z uradno oblastjo.

Pod skupnim naslovom *Posneti soneti IV* je Karel Rakovec prispeval s prepesnitvijo raznih sonetov. Ana Ahmatova, Francesco Petrarca, Michelangelo Buonarroti, Alice Meynell, Willem Kloos, Elizabeth Barrett Browning, William Shakespeare, Richarda Huch, Luis de Camões, Louise Labé, Rainer Maria Rilke in Dante Alighieri spregovorijo kot v izvirniku. Bralec si naj ustvari sodbo, a tu se poklonimo mojstru, ki v zahtevni prevajalski umetnosti ohrani svežost, pomensko točnost in stilni smisel izvirnikov.

V tej številki je objavljeno sklepno tretje dejanje Diega Fabrija drame *Preiskava*, ki jo je pred 25 leti prevedel za gledališki odsek SKA dr. Branko Rozman.

Pod zaglavjem *Zapisi Karel Rakovec* ponatiskuje „precej spremenjeni“ prevod Williama Blakea pesmi *Tiger*. Končno je v reviji objavljena tudi *Kronika dejavnosti Slovenske kulturne akcije*, to so bežni obrisi kulturnih večerov v XXVIII in XXIX sezoni v Buenos Airesu; 22 kulturnih prireditev, ki dokazujejo širok obseg kulturnega življenja Slovencev v Argentini.

Likovna priloga na štirih straneh je delo akad. slik. *Marjance Savinšek*. Ovitek vseh teh števil XVIII letnika Meddobja je delo arh. *Jureta Vombergarja*.

Vsekakor zanimivo gradivo in precej posrečeno ravnotežje med razpravno prozo, novelo, pesmimi in prevodi. Želeti bi bilo tudi več krajšega, za revije značilnega gradiva kot so bibliografske recenzije, poročila, polemike itd.

Naročnina je za Meddobje kot vsakdanji kruh:
Prosimo vse, ki prejimate revijo, da nam ga privoščite!

Pogovori

z Jožetom Cukaletom o njegovih „Jeznih ulicah“

V zadnjem Glasu smo poročali o izidu leposlovnega natečaja v spomin Valerije Pippove. Nagrajeno delo p. Jožeta Cukale je izšlo v zadnji številki Meddobja XVIII. letnika.

Misijonar in pisatelj Cukale je z ljubeznivostjo in pripravljenostjo zadostil našim prekomorskim vprašanjem.

P. Cukaleta poznamo predvsem kot misijonarja pa tudi kot pesnika. Kdaj ste pričeli svojo literarno pot?

Vaše vprašanje o mojem literarnem udejstvovanju me prenaša v Zavod sv. Stanislava v št. Vid nad Ljubljano. Pri prof. Luku Arhu so nam ure slovenščine hitro minevale, zlasti ker je skoraj zmerom ostalo nekaj minut za branje slovenskih novelistov. Arh nam je dal tudi priliko za recitacije domače poezije. Gregorčiča sem takrat znal domala na pamet. Precej tudi Prešerna.

Ko je dr. Breznik vstopil v razred s kupom popravljenih spisov v naročju, sem bil po navadi klican, naj berem svoje sestavke. Ob strani mi je takrat stal France Svet, moj daljni sorodnik iz Slavine na Krasu, ki je kmalu po svoji novi maši umrl: anima candida! Vsak mesec sem radovedno prelistaval Našo zvezo, Kres, Duhovno življenje, Mladiko in Dom in svet, da najdem svoje ime med poeti.

Ali je to vaša prva novela?

Jezne ulice niso moj prvi novelistični zapis. Pred leti mi je Katoliški glas iz Gorice priobčeval podlistek „Njena zadnja maša“ pod psevdonimom Florjan Dolinar v razsežnosti desetih poglavij. Pogum za to novelo je bila opomba Ruda Jurčeca, ki se je izrazil o neki zgodbi v Katoliških misijonih: „To je literatura“.

In za Jezne ulice?

Namig za Jezne ulice iščem v pobudi predsednika SKA g. Ladislava Lenčka, naj se pridružim natečaju.

V Jeznih ulicah opisujete dan v življenju misijonarja v Kalkuti; prikazujete ga, kako mora delati misijonar v koncilskem duhu v nerazvitih deželah. Kaj je glavno, preskrbeti delo in mir ali slediti Bogu samo v cerkvi in v podeljevanju zakramentov? Stara rana je nekako zaceljena: misijonar mora biti del naroda, del kulture, kjer živi, in Cerkev ne sme biti odtujevalnica. Jezne ulice zavpijejo, kadar se zbudi prazen želodec. Do kod segajo korenine Jeznih ulic?

Preden so ulice stopile na papir, so se razvnele v meni. Problem nezaposlenih mladih ljudi je v nerazvitih deželah akuten. Obup odrinjenih, ki bi radi ustanovili družino, posebno študentov, me prevzame ne le z nekim sočutjem, ampak grebe globlje. Človek sožaljuje in so-trpi, da povzamem Kristusov izrek: smili se mi množica. Pravite, da je prevzela tudi vas. Pisal sem jo pač pod pritiskom dela in v pomanjkanju časa. Kadar so skladi premoga pod velikim pritiskom, pravijo, da se ustvarjajo dragoceni kamni, če ne pretiravam? Sicer pa, dragi, Vi ste z vprašanjem obenem tudi že odgovorili, vsaj deloma. Kaj je srčika dela vsakega človeka, misijonarja še posebej? Zboljšati samega sebe in okolje s služenjem in pričevanjem. Onemogli padajo z autobusov, s tramvajev, ob cestnem tlaku, od vročine na od sonca sežganih poljih. Veliki Samaritanji kliče Samaritanjane, včasih moraš biti tudi njegova mula ali osel.

Rad bi omenil le dve zgodbicji za ilustracijo zadnjih dni. „Oblečeni ste kot Bengalec, po naše in lepo se vam poda. Odkod ste prišli in kako gledate na nas?“ Vprašanje je bilo kar dobrohotno in mislim, moj odgovor pravtako: „Rad vas imam, to je vse.“ Hindujcu

je zažarelo oko. „In mislim, da me vi tudi radi imate.“ Razvnelo jih je. „Pater, pridite k nam na obed“, so me zaprosili po vrsti. Pričevanje bratstva je nujno sredstvo, kako priti ljudem do srca. Ljubezni se ne more nihče ustavljati.

V Džamtala je bilo veliko ljudstva. Zgradili smo cesto in odšla sva s škofovim vikarjem k otvoritvi. V kratkem nagovoru sem pohvalil ljudi, hindu in muslimane, da so družno veliko pripomogli, da so poleg ceste zgradili tudi malo zavetišče za stare ljudi. Potem je prisledla k meni ena učiteljica domačink in prosila za besedo. Vprašala me je, zakaj sem prišel iz daljne dežele njim na pomoč. Ali ni nekaj občečloveškega v meni, nekaj, kar vse ljudi združuje? Morda se je bala, da bi moj odgovor prešel na neko višjo raven? Na mojih prsih je namreč zagledala križ.

„Imate prav, človek sem in del človeštva, del intimno vašega. Kot imate vi učence, tudi jaz hodim po sledovih Absolutnega, ki je postal pogojen v človeku Kristusu in mi povedal, naj ljubim. Zato sem danes tukaj...“

Misijonar ni samo delivec zakramentov. Človeštvo v tretjem svetu je prizadeto in krvavi iz mnogih ran.

Jezna ulica posinovi misijonarja in mu da možnost, da vpliva nanjo najprej na občečloveški način, nato pa kot misijonar. Kakšno vlogo igra tu misijonar-literat?

Pravkar sem se vrnil od prijatelja Santi Bannerdžija, zelo znanega kalkutskega umetnika-slikarja s prošnjo, naj poslika steno v dvorani karmeličank. Pomaga mi pri mojem hobiju, ki je slikanje z olji, odkar sem obiskal njegovo razstavo akvarelov v Akademiji Rabin-dranat Tagoreja. Namesto 20.000 rupij bo Santi ustvaril umetnino za polovično ceno. A bolj pomemben je obisk kalkutskega provinciala in nekaterih patrov iz kolegija sv. Frančiška, katerim sem pokazal vse snopiče Meddobja in nekaj knjig, ki jih je natiskala SKA. Fasciniral jih je bogat izbor svetovne literature, oprema knjižnih zvezkov in kvalitetni papir. S tem so napravili poklon Slovenski kulturni akciji in vsem literatom, ki garajo zastoj.

Iz Slovenije se spet obeta na obisk novinar, ki je pri meni pred par leti dolgo v noč slonel nad knjigami in publikacijami SKA. Imena ne morem objaviti. Ali sem prav povedal, da je zame biti misijonar, nekaj kakor vsakdanji kruh, literatura pa kakor dobro vino iz naših goric...?

IZID RAZPISA NAGRADNEGA NATEČAJA ZA RAZPRAVE IN ESEJE ZA LETO 1982.

Na prvi seji Slovenske kulturne akcije v letu 1983, dne 24. januarja 1983, je bil razglašen uspeh razpisa natečaja za razprave in eseje, ki ga je omogočil neimenovani slovenski mecen v izseljenstvu.

Razsodišče je prejelo v presojo 4 dela. Rokopisi so bili poslani iz Avstrije, Japonske in Argentine (2).

Razsodišče se je sestalo na sejo dne 14. februarja. Eden izmed članov žirije (Andrej Rot) je po določenih razpisa zapustil sejo. Ostali so štirje člani žirije: dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debeljak, Ladislav Lenček in France Papež.

Izid njih presoje je naslednji: Prva nagrada ni bila podeljena. Drugo nagrado je žirija razdelila med dvema prispevkoma: IDEJNO - ESTETSKE IN RAZVOJNE RAZSEŽNOSTI SLOVENSKEGA ZDOMSKEGA LITERARNEGA USTVARJANJA, psevdonim JOUR FIXE, in VPRAŠANJE DRUGOSTI ALI DRUGAČNOSTI SLOVENSKEGA ZDOMSTVA. ELEMENTI ZA ONTOLOŠKO UTEMELJITEV ZDOMSKE BITI, šifra "1528". Tretja nagrada je bila podeljena esejema „KOSOV 'SPEV O NAŠI GORI' V LUČI SLOVENSKE NAZORSKE EMIGRACIJE“, šifra „T. Ermin“ in „RAZMIŠLJANJA MED POTOVANJEM V TUJINI“, šifra „Ivančič“. Predsednik razsodišča je odprl kuverte s šiframi in razglasil, da odgovarja prva šifra avtorju LEVU DETELI, druga ANDREJU ROTU, tretja VLADIMIRJU KOSU in četrta AVGUSTU HORVATU.

v pobudo ustvarjanju - novi nagradni natečaj

Pred dobrim letom smo razpisali dva natečaja, literarnega „V spomin † Valerije Pippove“ in „Natečaj esejev ali razprav iz problematike slovenskega ideološkega zdomstva“. Oba natečaja sta uspela, saj sta nam rodila sedem leposlovnih del in štiri razprave, kar vse bo oboževalo naše Meddobje in po njem našega duha.

V Venezueli živeči rojak Viktor Pipp nam je spet ponudil znesek 1.000 USA dolarjev za razpis novega literarnega natečaja, in sicer pod nazivom V.V.V. Pipp, se pravi „Literarni natečaj v spomin na V.V.V. Pipp“. Plemenitemu rojaku, ki je s tem ponovnim darom za slovensko kulturno ustvarjanje v izseljenstvu postal doslej verjetno največji mecen Slovenske kulturne akcije in slovenske izseljenske kulture sploh, se za njegov ponovni dar Slovenska kulturna akcija iskreno zahvaljuje!

Vse slovenske literate v izseljenstvu in zamejstvu pa vabimo, da se z naporu in sadovi svojega duha pridruži plemenitemu darovalcu in se udeleže natečaja s svojimi literarnimi stvaritvami, za kar se jim SKA toplo priporoča!

Pravilnik „Literarnega natečaja v spomin V.V.V. Pipp.“ je sledeč:

SKA razpisuje natečaj pod gornjim naslovom za izvorno slovensko prozo, novelo ali črtico, z najmanjšim obsegom 10 (deset) tiskanih strani revije Meddobje. Nagrada 1.000 USA dolarjev se razdeli po določitvi ocenjevalne komisije tako, da najvišja nagrada ne presega 500 USA dolarjev, najnižja pa da je vsaj 100 USA dolarjev. S to edino omejitvijo je število nagrad v okviru naklonjenih 1.000 USA dolarjev nedoločeno.

Slog ni predpisan, tekst pa mora ustrezati umetniški kakovosti in tretjemu členu pravil Slovenske kulturne akcije:

„Idejni temelj Slovenske kulturne akcije je naravni etični zakon, potrjen in izpopolnjen po krščanskem svetovnem nazoru.“

Sodeluje lahko samo pisec, ki stalno živi v zamejstvu ali zdomstvu.

Rokopise je treba poslati v tipkani obliki na naslov: Slovenska kulturna akcija (Literarni natečaj), Ramon L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina, in sicer do 31. oktobra (Datum poštnega pečata).

Rokopisi morajo biti opremljeni samo s šifro, avtorjevo pravo ime in njegov naslov naj bosta v posebnem pismu, opremljenem z isto šifro. V primeru, da bi isti avtor sodeloval z več deli, mora poslati vsak rokopis v posebnem ovitku in z drugo šifro. Spremna pisma s pravim avtorjevim imenom bo ocenjevalna komisija odprla šele po dodelitvi nagrad.

Za podelitev nagrad se bo ocenjevalna komisija sestala v prvih dneh decembra 1983.

Komisija je sestavljena tako: Dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debeljak, dr. Jože Krivec, Ladislav Lenček, France Papež, prof. Karel Rakovec in Andrej Rot.

Nagrajeni rokopisi se morejo objaviti brez nadaljnega v Meddobju; za objavo nenagrajenih pa mora uredništvo revije dobiti odobrenje od avtorja.

Buenos Aires, 4, aprila 1983

Obenem že zdaj javljamo, da bo prihodnja številka GLASA razpisala tudi drugi nagradni natečaj esejev ali razprav iz problematike slovenskega ideološkega zdomstva, na podlagi daru neimenovanega svojega člana v znesku 1.000 USA dolarjev. Slovenske mislece na ta razpis že zdaj opozarjamo!

nova knjiga SKA

Izšlo je zgodovinsko delo prof. Alojzija Geržiniča „BOJ ZA SLOVENSKO ŠOLSTVO NA PRIMORSKEM za časa delovanja dr. Srečka Baraga pri ZVU.“

Da nakažemo, o čem vse knjiga poroča, navajamo v naslednjem nekateri poglavja obsežnega dela:

Slovenski pouk od padca fašizma do 1. maja 1945. – Titovska zasedba. – Ustanovitev ZVU. – Italijani proti popolnemu slovenskemu šolstvu. – Stik ZVU s slovenskimi protikomunisti. Dr. Baraga. – Priprave za odprtje slovenskih šol. – Komunistični napadi. – OF končno podpre vpisovanje v srednje šole. – Gonja ofarjev proti šolstvu ZVU. – Razdeljevanje vpisnih pol. – Uzakonitev slovenskega šolstva. – Učni načrti. – Učbeniki. – Položaj konec l. 1945 in v začetku 1946. – Protesti, stavke. – Angleška častnikarica o razmerah. – Proti rdečemu nasilju. – Srednje šole v Gorici. – Učno osebje na tržaških srednjih šolah. – Prvo šolsko leto teče. – Italijansko nasprotovanje. – Komunistična ofenziva proti dr. Baragu. – Baragov lastni življenjepis. – Dijaške stavke. – Baraga ostane. – Proti partijskemu nasilju. – Usposobljenostni tečaji. – Baragovo poročilo o stanju slovenskega šolstva. – Spomenica „Roditeljskega sveta“. – Primeri komunističnega nasilja v šolskem letu 1947/48. – „Magna charta slovenskih šol“. – Šolstvo pod upravo jugoslovanske vojske. – Učiteljske v Trstu. – Barag-ostati v Trstu ali oditi? – Slovensko šolstvo ob Baragovem odhodu. – Za objektivno presojo tiste dobe. Itd.

Knjigo zaključuje kazalo osebnih imen in pa pregleden in jasen zemljevid ozemlja, kjer se je ta boj odvijal.

Delo je izšlo samo v 400 izvodih, od katerih je 50 v platno vezanih. Vse, ki se v Argentini zanimajo za knjigo, vabimo, da takoj sežejo po njej, kajti kasneje bomo vse ostale izvode poslali v zamejstvo in med izseljence po svetu.

Cena broširanemu izvodu z nad 200 stranmi obsega je 6 dolarjev, v platno vezanemu 9 dolarjev. V Argentini do konca mesca maja 450.000 oziroma 600.000.

ustvarjalci ska

Na Dunaju je v založbi revije LOG izšla leposlovna publikacija LEVA DETELA „Tisočletna vojna“. Detela je doslej napisal in izdal v nemškem jeziku tale dela: Izkušnje z nevihtami, Legende o očetu, Kraljev kip in Občudovanje vzbujajoče kretnje vladanja, poleg Tisočletne vojne.

Mons. dr. JANEZ VODOPIVEC je bil 21. maja 1982 imenovan za člana Papeške teološke akademije v Rimu.

Župnijska hranilnica in posojilnica Slovenija v Kanadi je podelila svojo letno kulturno nagrado 1.000 dol. arh VILKU ČEKUTI, ki je član gledališkega odseka SKA, v priznanje za njegovo kulturno prizadevanje na gledališkem, likovnem in šolskem področju slovenskega izseljenstva v Kanadi.

Član
leposl. odseka
Slovenske
kulturne akcije
pisatelj
Alojzij Ilija
je umrl v
Venezueli
4. nov. 1982.
Imeli ga bomo
v lepem
spominu ter
širili njegovo
besedo po vsem
slovenskem
kulturnem svetu

Pismo iz Tokia

(sredi vzhodnojaponske zime)

Dragi Glas!

Kako dolgo Ti že nisem pisal – najbrž se Ti ni zdelo navsezadnje neverjetno, da me niso ugrabili tihomorski valovi, saj odnašajo pesek naših obal tudi pozimi. Toda jaz sem bil čakal nate; tudi meni se ni več zdelo tako neverjetno, da Te ni navsezadnje zadela kakšna blodeča krogla z Malvinskih otokov. Toda zdaj me po pismu obveščaš, da si mi svoje dragocene besede (obenem z Medom) dal poslati z letalom že v začetku januarja; letalo je torej še zmeraj na poti (danes je po japonskem koledarju 24. februarja); najbrže eno izmed tistih letal, ki se morajo najprej sestati s kakšnim drvečim satelitom v vesolju... Kar mi daje čas za vmesno kramljanje.

Že dvakrat si mi ljubeznivo poslal nekaj izvodov argentinske Svobodne Slovenije: iskrena hvala! Reči moram, da je odlično urejena: z zornega kota Tretje Slovenije skuša objektivno podati vsakokratno sliko političnega, gospodarskega in kulturnega sveta. V božični številki od 23. dec. 1982 sem tako lahko bral Deklaracijo SLS ob njeni 90-letnici; ponosen sem nanjo in sem si jo izrezal za namizni okvir. Menim, da te besede ne zvenijo propagandistično, ker nisem član nobene politične organizacije; dejal bi, da sem na to Deklaracijo ponosen na spontano-ljudski način.

V Svob. Slov. od 13. januarja 1983 sem presenečen zasledil kritiko g. dr. Tineta Debeljaka, v rubriki „Med knjigami in revijami“, pod naslovom „V. K. Snev o naši gori“. Povej mu prosim, če kdaj tega učenega doktorja srečaš na buenosaireski ulici, da sem mu za kritiko iz srca hvaležen in da me posebej veseli, da me je pravilno razumel. Vsaka kritika mi je doslej bila v pomoč; tudi ta me napaja s toplimi žarki. Šibkosti Speva, ki jih tako velik kritik odkriva, so zame navsveti za bodoče delo. Obenem čutim zadrego: kako se naj v bodoče izognem kopičenju „samostalnikov in odvisnih genitivov“ (str. 3)? Zdi se mi, da sem prav z njimi lahko dosegel tisti učinek, ki bi mi ga glagoli ne bi mogli v enaki meri posredovati. Kakor rečeno: v zadregi sem, ker ne vem, kako naj sledim nasvetu; morda pa Ti kdaj pregovoriš gospoda doktorja, da se še enkrat vsede za mizo in podrobneje razloži svoj uvid. Kako že pravite pri vas? Muchísimas gracias!

Vzhodnojaponska zima v naslovu ni isto kot severno-japonska ali pa zahodnojaponska zima; pri nas namreč ne sneži, kvečjemu enkrat ali dvakrat, in menda le zato, da se železničarski tehniki prepričajo, da tudi v prestolnici še ne vedo vsega; dočim namreč na severu in na zahodu Japonske vlaki takorekoč nemoteno drinijo skoz sneg in mraz, se v Tokiu naenkrat toliko apatiraj, da se vlaki le še plazijo okoli, ranjene železne živali. Če nam prevoz ne gre na živce, lahko občudujemo naravo pod snegom, posebno njene bambuse: skladno razcefrani zeleni listi izgubijo pod snegom videz zelene raztresenosti, zdaj so le še nekakšna nadstropja zelene pagode, na katerih lagodno počiva sneg. Tudi tipično japonsko obzidje, s katerim se obdajajo bolj gosposke hiše, in posebno kadar je zgrajeno v slogu nekdanje prestolnice Kjoto – za kakšnih 75 stopinj nagnjeno – se pod snegom prijetno spremeni: hladna odmaknjenost zidu izgine; naenkrat postane del mehke, zasnežene narave; zvečer potem iznad zidu mežikajo prijazne luči skritih, nedotakljivih hiš; kakor da se narava enkrat na leto potruji, da izravna razlike, ki delijo japonsko družbo.

Japonski prijatelj mi je dal prisluhni plošči, ki z dovršenim stereo zvokom in v ritmu tango orkestrira značajne japonske pesmi. Zvok je zares čudovit. Melodije pa so me razočarale: skoraj nikjer ni rešitve melodične napetosti v srčiko melodije, ki jo tako občudujemo – in uživamo, vsaj jaz – v latinskoameriški glasbi. Kakor da Japonci ne morejo odkriti melodij v tem smislu, čeprav jih tudi sami uživajo. Pred nekaj leti sem prisostvoval koncertu budistične moderne glasbe na ekranu; pred-

„Enjugemos las lágrimas, y alejando nuestra vista de lo pasado, tendámosla por el porvenir de la gloria nacional, que el 9 de julio ha creado en su doble acontecimiento. La libertad sola, la independencia pura na ofrecían más que choque, disolución, nada; pero cuando los pueblos, pasado el vértigo consiguiente a una transformación inmensa, sosegada la efervescencia de mil intereses encontrados, se aúnan y levantan sobre su cabeza el libro de la ley, y vienen todos trayendo el don de sus fuerzas, e inmolando una parte de sus libertades individuales, entonces existe una creación magnífica que rebosa vida, fuerza, gloria, y prosperidad: entonces la vista se espacia hasta las profundidades de un lejano porvenir.“

Fray Mamerto Esquíu

fragmento de un sermón pronunciado el 9 de julio de 1853 con motivo de la jura de la Constitución Nacional. (texto extraído de Limen, marzo de 1983, pág 5.)

vajali so jo v Kjoto... imel sem vtis, da gre sistem dovršeno izvedenih zvokov z umestnimi disonancami; sorodnosti z gregoriansko glasbo nisem mogel odkriti (nekoč sem na Irskem moral „učiti“ Gregoriansko pe-tje). Še danes menim, da gre pri modernih budistih za glasbo melodičnih vzdihov in krikov.

Pomlad je v zraku: led v Ohóckem morju severovzhodno od otoka Hokkájdo se tanjša; mesečki so vzcveteli v južnih vrtovih polotoka Bóso na jugu Tokia, kjer imajo kar 13 stopinj dnevne toplote. Že od konca januarja cvetijo japonske češplje belo, rožnato, in rdečevijolično. Moderni japonski pesnik Hekigodó (1873-1937), ki je skušal uvesti novo obliko háiku, da ga približa zahodnjaški liriki, je takole zapel:

úme ni órite arágane jáma sugizářiši. Dobesedno Med češpljinimi cveti sem stopil z gore in zgrešil rudnik.

V pesniških 17 zlogih: Z gorske poti med cvetočimi češpljami rudnik zgrešim.

Z nezamrzlim nasmeškom ostajam Tvoj vdani daljnovzhodni

Vladimir Kos.

kulturni večeri

Prvi večer XXX. sezone kulturnih večerov Slovenske kulturne akcije v Bs. Airesu bo v soboto 9. aprila ob 20. uri. Na programu je predstavitev knjige prof. Alojzija Geržiča BOJ ZA SLOVENSKO ŠOLSTVO NA PRIMORSKEM ZA ČASA DELOVANJA DR. SREČKA BARAGA PRI ZVU. Knjigo bo predstavil avtor sam, koreferat bo pa podal dr. Vinko Brumen, ki je bil tedaj v Gorici ravnatelj učiteljsišča.

Drugi večer bo v soboto 23. aprila pravtako ob 20. uri v gornji dvorani Slovenske hiše. Predvajanje filma SLEDOVI delo našega člana Toneta Zrnca o Baragu z glasbenim sodelovanjem člana Jožeta Osane. To bo prvo predvajanje filma v Argentini. O kulturni pomembnosti Baragovega dela bo spregovoril naš častni predsednik dr. Tine Debeljak.

Tretji kulturni večer SKA bo v soboto 7. maja ob 20. uri. Dr. Vinko Brumen bo tokrat predaval o temi: OD SPOZNATNOSTI DO DOKAZANOSTI BOŽJEGA BIVANJA.

Kot je začetek XXX. sezone kulturnih večerov SKA izredno zanimiv, bodo prihodnji kulturni večeri prav tako raznoliki in privlačni. Na programu je namreč med drugim tudi pevski nastop solistke (mezzosopran) Bernarde Fink, razstava slikarja Ivana Bukovca, razstava akad. kiparja Franceta Ahčina, gledališka predstava novega dramskega dela slovenskega izseljenca v režiji vodje gledališkega odseka Frida Beznika; tudi bosta predavala vodja teološkega odseka mons. Mirko Gogala in vodja filozofskega odseka dr. Alojzij Kukoviča. Ob koncu leta bo predaval dr. Tine Debeljak o papežu Wojtilu kot literatu ter France Papež ob 100 letnici rojstva pisatelja Ivana Preglja, oboje s sodelovanjem gledališkega odseka.

Pisma

Slovenski metropolit škof dr. Alojzij Šuštar je v pismu predsedniku SKA med drugim tudi zapisal:

„Tebi in vsem Tvojim sobratom in vsem znancem in prijateljem, posebno tistim, s katerimi smo se srečali ob mojem obisku, pošiljam prav pristrčne pozdrave in vsem želim veliko božjega blagoslova in uspeha v vsakem oziru!“

Dr. Šuštar se tudi zahvaljuje za „lepe fotografije“ in je vesel, da mu je SKA poslala nekaj njenih publikacij.

Leseni krožnik z reliefom metropolita dr. Šuštarja, ki ga je izdelal slikar in kipar Ivan Bukovec ter ga poklonil nadškofu po njegovem predavanju pri SKA.

LEV DETELA nam piše 12. marca 1983:

...„dovolite, da se Vam in SKA zahvalim za dodelitev obeh DRUGIH NAGRAD (natečaj Valerije Pippove, natečaj razprav). Vesel sem teh dveh odličnih priznanj, ki mi bosta v resno vzpodbudo pri nadaljnjem ustvarjalnem delu in drugih naporih za duhovno rast slovenske kulture in posebnega doprinosa, ki ga pogojuje avtohtona stvarnost slovenskega zdomstva. Oba nagradna natečaja po mojem prepričanju POTRJUJETA še danes dano aktualnost in alternativno možnost SKA kot pobudnice slovenske svobodne kulture.“

Na prošnjo tajnika SKA Andreja Rota se je v Londonu živeči kulturnik dr. Dimitrij Bergant v pismu z dne 4. marca o Kosovi pesnitvi „Spev o naši gori“ takole izrazil:

„Želite kak vtis o Kosovi pesnitvi. Nisem književnik, zato lahko podam samo vtise laika, ki se prepušča vplivu umetniškega dela.

Nenavadna pesniška oblika, ki pa ne odbija, ampak vabi k nadaljnjemu poglobljenemu branju. Predstavljam si, da je pesniku za vzor neka japonska pesniška oblika, meni neznana, in zato pri prvem stiku prese-nečujoča. V meni je zbudila željo, da bi si približal tudi to pesniško govorico, ki je izostala, in menim, da še vedno izostaja, iz povprečnega šolanja na naši zahodni polovici zemeljske oble. Pesnik je v tej obliki doma in gradi solidno in svobodno, uporabljajoč bogato besedno zakladje, ki stalno preseneča po svoji izvirnosti, barvitosti in učinkovitosti.

Pesniška snov, razporejena v štiri stavke, je predvsem pesniško vizionarno-simbolična obdelava ideje slovenstva, padlih žrtev v domovini in slovenskega izseljenca v svetu. Misel ni vedno izpeljana razumljivo, vendar pride do izraza predvsem v zvoku in barvi. Pri tem mi je pomagalo branje na glas.

Besedilo kliče po barvni vizualizaciji in tu se morda ni vse posrečilo. Vem, da si je avtor želel drugačno

knjižno izvedbo; ta, ki jo držim v rokah, me spominja bolj na že nekam uvelo japonsko cvetje, ki si ga pa želiš pri sebi komaj utrganega, svežega, z vodnimi kapljicami pomladne rose naškropljenega. Goršetove risbe se mi na teh straneh ne ujamejo s Kosovim pesniškim navdihom in rišejo bolj alpsko ozračje kot svet pod Fudži. Kosov japonski zvok in barva kličeta po japonski črti.

Vendar Kosov pesniški dar mi je dragocen: zahvaljujem se pesniku za to dehtečo japonsko rožo mogoto, ki v svojih tenkočutnih barvah odseva živo trpeče srce slovenskega pesnika.

Z željo, da bi naš japonski pesnik in vsi, ki ob njem potujejo že desetletja v Itako, vzdržali na poti do ognjišča, do centra.

Iskrene pozdrave!

Dimitrij Bergant

NAŠI KRUŠNI OČETJE

NAROČNINO so od zadnje objave plačali sledeči:

Združene države Severne Amerike: Franc Kovačič, Slovenska narodna čitalnica, dr. Ludvik Puš, inž. Stojan Ker-telj, dr. J. Goršič, dr. Touissant Hočevar, Ana Gaber, Mija Rode, dr. Jože Bernik.

Kanada: Levstik Tony, prof. Bibijana Čujec, duh. Janez Kopač CM.

Venezuela: Vilko Pipp, Alojzij Ilija.

Santo Domingo: duh. Jože Mejač CM.

Čile: duh. Andrej Prebil CM.

Argentina: duh. Jože Rott, dra. Tatjana Jelkič, M. Berlot, Iva Vivod, Avgust Horvat, Mila Hribar, duh. Boris Koman, d. Franc Mihelič, Libreria Kajouaune.

Avstrija: duh. Vinko Zaletel, duh. Ivan Tomažič.

Nemčija: duh. Ciril Turk.

Anglija: Dr. Dimitrij Bergant.

DAROVE so ncm naklonili:

ZDA: duh. Jože Ferkulj, 70 dol.; dr. Rajko Ložar, 20 dol.; N.N. 50 dol.

Argentina: Zadruga SLOGA, 1.000.000 pesov; akad. slikarka Bara Remec, 4.000.000 pesov; Herman Zupan, 10.019.164 pesov.

Kanada: Jožef Kmetič, 50 dol.; duh. Janez Kopač CM, pesov 1.600.000; isti, 20 dol.

Brazilijska: Vinko Mirt, 312.000 pesov.

Švica: Dr. Karel Vojska, 720.000 pesov.

Nemčija: duh. Ciril Turk, 10 dol.

Avstrija: akad. kipar France Gorše, 1.500 šilingov.

Za GLAS so prispevali:

Vili Zadnikar, 380.000 pesov; dr. Nikola Pribič, 275.000 pesov; prof. France Novak, 150.000 pesov; duh. Milan Povše, 600.000 pesov; Tomaž Možina, 10 dol.; duh. Julij Čuk, 20 dol.; Albin Šega, 10 dol.

VSEM PRAV ISKRENA HVALA!

Sporočamo, da je naročnina za publikacije SKA v letu 1983 30 severnoameriških dolarjev ali ustrežna vsota v drugih valutah.

CORREO ARGENTINO CORRE CENTRAL Y SUC 7	TARIFA REDUCIDA CONCESION 6228
	R. P. I. 1328339

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. Urejuje ga tajništvo. Tisk Editorial Baraga del Centro Misional Baraga, Colón 2544, 1826 Remedios de Escalada, Pcia. Buenos Aires, Argentina. Vsa nakazila na: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires 1407, Argentina. - Editor responsable Slovenska kulturna akcija (Andrés José Rot), Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires 1407, Argentina.